

การแก้ปัญหาการจัดการสิ่งอุปกรณประเภท 5 สายสรรพาวุธ ของกองบัญชาการช่วยรบที่ 4

พลังอำนาจแห่งชาติเป็นเครื่องมือในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ พลังอำนาจทางการทหารเป็นหนึ่งในพลังอำนาจแห่งชาติที่มีความสำคัญยิ่ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 52 กำหนดไว้ว่า “รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทย มีสิทธิอธิปไตยเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวที่มีประสิทธิภาพ กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย” นอกจากนี้พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551 มาตรา 19 กำหนดให้กองทัพบก มีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพบก เพื่อป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพบกตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารบก เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อให้กองทัพบกมีขีดความสามารถทางทหารเพียงพอที่จะชนะภัยคุกคามทั้งภายในและภายนอกประเทศ ในหน้าที่ด้านการป้องกันประเทศ กองทัพบกจะใช้กำลังที่ได้จัดเตรียมไว้ปฏิบัติการตามแผนต่างๆที่กองทัพบกได้วางแผนและได้เตรียมการการไว้ล่วงหน้า โดยปฏิบัติการร่วมกับเหล่าทัพอื่นและส่วนราชการต่างๆ

การที่กองทัพบกจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นให้บรรลุผลสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยประกอบหลายอย่าง และสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งคือ การจัดหน่วยที่เหมาะสมมีกำลังพล และยุทธโศปกรณ์ที่เพียงพอต่อการปฏิบัติและสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับประเภทของหน่วยและภารกิจที่ได้มอบหมายเช่นหน่วยกำลังรบ หน่วยสนับสนุนการรบ หน่วยสนับสนุนการช่วยรบ หน่วยการศึกษา และหน่วยในการพัฒนาประเทศ เป็นต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสำคัญของการจัดการสิ่งอุปกรณประเภท 5 สายสรรพาวุธของการบัญชาการช่วยรบที่ 4 และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการสิ่งอุปกรณประเภท 5 สายสรรพาวุธ ของกองบัญชาการช่วยรบ

ที่ 4 เพราะหากหน่วยยังไม่สามารถจัดแนวทางการบริหารจัดการสิ่งอุปกรณ์ ประเภท 5 สายสรรพาวุธ ของหน่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในอนาคตสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 จะเสื่อมสภาพ ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ความรับผิดชอบ ของกรมสรรพาวุธทหารบก¹ การสนับสนุนทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 สายสรรพาวุธ

1. สนับสนุนทั่วไป แก่กองบัญชาการช่วยรบ หรือมณฑลทหารบกและจังหวัดทหารบกที่เป็นที่ตั้งการส่งกำลังที่ต้องสนับสนุนสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ฝึก – ศึกษาและ/หรือที่กองทัพอากาศมอบหมายให้เป็นที่ตั้งการส่งกำลังที่ต้องสะสมสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 สำรองสงคราม
2. สนับสนุนโดยตรง แก่หน่วยขึ้นตรงและหน่วยของกองทัพบก (หน่วยนอกกองทัพอากาศ) ที่มีที่ตั้งปกติถาวรอยู่ในกรุงเทพมหานคร นครปฐม สมุทรสาคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ ออยุธยา และนครนายก

ความรับผิดชอบ ของกองบัญชาการช่วยรบ ในการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 สายสรรพาวุธในพื้นที่ กองทัพอากาศที่ 2 , 3 และกองทัพอากาศที่ 4

1. สนับสนุนทั่วไปแก่มณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบกที่เป็นที่ตั้งการส่งกำลังที่ต้องสนับสนุนสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ฝึก – ศึกษา แก่หน่วยทหารในพื้นที่รับผิดชอบ และ/หรือที่กองทัพอากาศมอบหมายให้เป็นที่ตั้งการส่งกำลังที่ต้องสะสมสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 สำรองสงคราม
2. สนับสนุนโดยตรงแก่หน่วยในอัตรากองทัพอากาศ และหน่วยในอัตราหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก (หน่วยนอกกองทัพอากาศ) ที่มีที่ตั้งปกติถาวรอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดทหารบกหรือมณฑลทหารบก ที่กองบัญชาการช่วยรบตั้งอยู่หรือหน่วยอื่น ๆ ตามที่กองทัพอากาศกำหนด

คำจำกัดความ ของการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ ประเภท 5 ²

1. สิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 หมายถึง สิ่งของทั้งหมดเกี่ยวกับกระสุน วัตถุระเบิด และวัตถุเคมีซึ่งจำเป็นสำหรับการปฏิบัติการทางทหาร
2. การส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 หมายถึง การปฏิบัติการเกี่ยวกับการกำหนดความต้องการ การจัดหา การเก็บรักษา การแจกจ่าย การซ่อมบำรุง การจำหน่ายและการทำลายรวมทั้งการควบคุมการปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าว
3. การควบคุม หมายถึง การควบคุมทางบัญชีและการควบคุมทางการส่งกำลัง
4. การควบคุมทางบัญชี หมายถึง วิธีดำเนินการในการควบคุมสิ่งอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการควบคุม การแจกจ่าย การจ่ายเพิ่มเติม การรวบรวมบันทึกรายงาน การจัดทำข้อมูลถาวรต่างๆ การสำรวจ การรายงานสถานภาพสิ่งอุปกรณ์
5. การควบคุมทางการส่งกำลัง หมายถึง วิธีดำเนินการที่เกี่ยวกับระบบการรายงานการคำนวณ การรวบรวมข้อมูลและการประเมินค่า เพื่อให้สิ่งอุปกรณ์ตามความต้องการทั้งสิ้น ได้ส่วนสัมพันธ์กับทรัพย์สินที่มีอยู่ อันจะเป็นแนวทางในการประมาณการด้านงบประมาณ การจัดหา การแจกจ่าย และการจำหน่ายสิ่งอุปกรณ์
6. การจัดหา หมายถึง กรรมวิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งอุปกรณ์ ตามความต้องการ
7. การเบิก หมายถึง วิธีดำเนินการเสนอคำขอยังหน่วยสนับสนุนเพื่อขอรับสิ่งอุปกรณ์ตามจำนวนที่ต้องการ
8. การแจกจ่าย หมายถึง การรับ การจ่าย การเก็บรักษา และการขนส่งสิ่งอุปกรณ์
9. การจำหน่าย หมายถึง การตัดยอดสิ่งอุปกรณ์ออกจากความรับผิดชอบของกองทัพบกเนื่องจากสูญเสียไป ใช้หมดไป ชำรุดเสียหายจนไม่สามารถซ่อมคืนสภาพได้อย่างคุ้มค่าเสื่อมสภาพจนใช้งานไม่ได้ หรือสูญหาย เกินความต้องการหรือเป็นของล้าสมัย ไม่ใช่ราชการต่อไป
10. การทำลาย หมายถึง การกระทำต่อสิ่งอุปกรณ์ที่เป็นพิษเป็นอันตรายต่อบุคคล และทรัพย์สิน และ/หรือ ที่เป็นสิ่งที่ไร้ค่าเมื่อได้รับอนุมัติให้จำหน่าย โดยการกระทำให้สิ้นสภาพการใช้งานทางทหาร หรือให้สูญสิ้นไป

11. กระจก หมายถึง วัตถุซึ่งสร้างขึ้นเป็นพิเศษ บรรจุวัตถุระเบิดหรือวัตถุทางเคมีหรือรวมกัน โดยการขับเคลื่อนจากอาวุธ การวาง การขว้าง หรือการทิ้งอันเป็นเหตุให้เกิดอันตราย หรือความเสียหาย หรือการรบกวนต่อชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งหมายรวมถึงกระจกที่ใช้รับได้ และใช้รับไม่ได้ รวมทั้งดินระเบิดที่ใช้ในการทำลายและส่วนประกอบในการจุดระเบิด
12. วัตถุระเบิด หมายถึง สารประกอบหรือของผสม ซึ่งเมื่อได้รับความร้อนหรือการกระทำทางกลที่เหมาะสม จะเกิดการสลายตัวโดยทันทีทำให้เกิดความร้อนและแรงดันจำนวนมาก
13. อัตรากระจกสมมูลฐาน หมายถึง จำนวนกระจกซึ่งกองทัพบกอนุมัติให้หน่วยสะสมไว้เพื่อใช้รับหรือเผชิญสถานการณ์ และสามารถนำไปได้ด้วยกำลังพลและยานพาหนะของหน่วย
14. คลังแสง หมายถึง สถานที่ส่งกำลังกระจกของกองทัพบกซึ่งตั้งขึ้น โดยให้อยู่ในความรับผิดชอบของกรมสรรพาวุธทหารบก เพื่อสนับสนุนหน่วยในกองทัพบกเป็นส่วนรวม
15. คลังกระจกกองบัญชาการช่วยรบ หมายถึง สถานที่ส่งกำลังกระจกของกองทัพภาคซึ่งกองทัพบกจัดตั้งขึ้นโดยอยู่ในความรับผิดชอบของกองบัญชาการช่วยรบ เพื่อสนับสนุนหน่วยในกองทัพภาค
16. คลังกระจกส่วนภูมิภาค หมายถึง สถานที่ส่งกำลังกระจก ซึ่งกองทัพบกจัดตั้งขึ้นโดยให้อยู่ในความรับผิดชอบของมณฑลทหารบก และ/หรือ จังหวัดทหารบก เพื่อสนับสนุนโดยตรงต่อหน่วยใช้ในพื้นที่ และเป็นตำบลส่งกำลังของกองบัญชาการช่วยรบ
17. หน่วยใช้ หมายถึง หน่วยระดับกองพันหรือเทียบเท่า หรือ กองร้อยอิสระขึ้นไปซึ่งได้รับประโยชน์จากการใช้กระจกนั้นๆ
18. หน่วยจ่าย หมายถึง คลังแสง คลังกระจกกองบัญชาการช่วยรบหรือคลังกระจกส่วนภูมิภาค ซึ่งดำเนินการสะสมและแจกจ่ายกระจกให้หน่วยเบิก
19. สายการส่งกำลังกระจก หมายถึง ความเกี่ยวพันในการส่งกำลังของหน่วยเหนือที่มีต่อหน่วยรองตามลำดับ เช่นกองทัพบก กรมสรรพาวุธทหารบก กองบัญชาการช่วยรบ มณฑลทหารบก จังหวัดทหารบก และหน่วยใช้

20. กระจุนปิ่นเล็ก หมายถึง กระจุนทั้งนี้ด ซึ่งมีขนาดตั้งแต 30 มิลลิเมตรลงมาโดยปกติจะประกอบด้วยลูกกระจุนและปลอกกระจุนซึ่งได้แก่กระจุนธรรมดา กระจุนเจาะเกราะกระจุนทดสอบความดันสูง กระจุนเพลิง กระจุนส่องวิถี กระจุนปิ่นลูกของกระจุนซ่อมรบกระจุนซ่อมยิง และกระจุนฝึกบรรจ
21. กระจุนสำรองสงคราม หมายถึง ปริมาณกระจุนซึ่งกองทัพบกได้กำหนดให้สถานส่งกำลังกระจุนแต่ละแห่งสะสมไว้ เพื่อเผชิญสถานการณ์ทางยุทธวิธีตามแผน โดยปกติกำหนดตามระดับกระจุน วันส่งกำลัง และจำนวนอาวุธหรือกำลังพล
22. กระจุนฝึกของหน่วยใช้ หมายถึง จำนวนกระจุนที่หน่วยใช้ เบิกตามเครดิตมาเก็บไว้ชั่วคราวหนึ่งก่อนทำการฝึก เพื่อใช้ในการฝึกตามอัตรากระจุนฝึกหรือเครดิตกระจุนฝึกซึ่งกองทัพบกได้อนุมัติแล้ว และเมื่อได้ใช้ทำการฝึกแล้วจะต้องจำหน่ายหรือส่งคืนทันที
23. หมายเลขสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 หมายถึง หมายเลขสิ่งอุปกรณ์ (NSN) กับ รหัสพิสูจน์ทราบของ กระทรวงกลาโหม (DODIC) กระจุนที่มีรหัสพิสูจน์ทราบของกระทรวงกลาโหม (DODIC) เดียวกันสามารถจ่ายแทนกันได้
24. เลขงานกระจุน (LOT NUMBER) เป็นส่วนสำคัญมากในการควบคุมทางบัญชีและการสืบสวน การทำงานผิดปกติของกระจุน มีเลขงานกระจุน 2 แบบ คือ แบบเก่าและแบบใหม่
25. กระจุนปิ่นใหญ่ หมายถึง กระจุนทั้งนี้ดซึ่งมีขนาดใหญ่กว่า 30 มิลลิเมตร โดยปกติประกอบด้วย ลูกกระจุน ปลอกกระจุน และดินส่งกระจุน ได้แก่ กระจุนระเบิด กระจุนซ่อมรบ กระจุนซ่อมยิง กระจุนแก๊ส กระจุนระเบิดต่อสู้อากาศยาน กระจุนเจาะเกราะ กระจุนเพลิงกระจุนลูกปลาย กระจุนคว้น กระจุน ฝึกบรรจ

ความหมายของหลักการ การจัดการ ³

การจัดการ (Management) ตามพจนานุกรมฉบับพระราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมาย การจัดการ หมายถึง การสั่งงาน ควบคุมงาน ดำเนินงาน เทรค เพรช และ ฮีทเตอร์ สวาร์ด (Derak French and Heather Saward) ได้ให้ความหมายการจัดการ หมายถึง กระบวนการกิจกรรม หรือ การศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอันที่จะเชื่อมั่นได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปในแนวทางที่จะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อเฮนรี ฟาโยล์ ⁴ ได้กล่าวถึงการจัดการว่าเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ

5 ขั้นตอน คือ การวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชาการประสานงานและการควบคุม พินิจจรรยา นามวัฒน์ ให้ความหมายการบริหาร คือ การประสมประสานทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้การจัดการเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เนื่องจากการจัดการเป็นความรู้ที่สามารถถ่ายทอด มีหลักเกณฑ์ สามารถพิสูจน์ความจริงได้ ตลอดจนได้รับการศึกษาค้นคว้ากันอย่างต่อเนื่องส่วนในแง่ของการเป็นศิลป์ซึ่งหมายถึงการประยุกต์เอาความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์เพราะการการจัดการในองค์กรแต่ละองค์กรมีปัจจัยที่แตกต่างกัน ดังนั้นศาสตร์หรือความรู้ ในด้านการจัดการเพียงอย่างเดียวจึงไม่สามารถจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับองค์กรได้จำเป็นต้องประยุกต์ความรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับองค์กรแต่ละองค์กรสรุปความหมายของการจัดการหมายถึงกระบวนการกิจกรรมหรือการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอันที่จะเชื่อมั่นได้ว่ากิจกรรมต่างๆดำเนินไปในแนวทางที่จะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน้าที่อื่นที่จะสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาวะที่จะอำนวยความสะดวกการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความพยายาม ร่วมกันของกลุ่มบุคคล กระบวนการในการจัดการ ผู้บริหารมีหน้าที่ในเรื่องของการจัดการ กระบวนการการจัดการประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (Planning) เป็นกิจกรรมอันดับแรกที่สำคัญ ของผู้บริหารที่จะต้องมีการตัดสินใจเรื่องต่างๆ เตรียมการไว้ล่วงหน้า เช่น มีการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการ
2. การจัดองค์กร (Organizing) เพื่อให้เป้าหมายของงานที่วางแผนไว้ล่วงหน้าประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารจะมีการจัดโครงสร้างองค์กร มีการแบ่งงาน มอบหมายงาน จัดพนักงานในการปฏิบัติงานต่างๆในตำแหน่งต่างๆขององค์กร เพื่อให้การประสานงานระหว่างหน่วยงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การนำ (Leading) หมายถึง การสั่งการการชี้แนะของผู้บังคับบัญชา ที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ทำงานตามคำสั่งหรือคำชี้แนะ ของผู้บังคับบัญชา เพื่อให้การทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วง ตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ดังนั้น ภาวะผู้นำ การจูงใจ การติดต่อสื่อสาร จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึง

4. การควบคุม (Controlling) เป็นกิจกรรมขั้นสุดท้ายของกระบวนการบริหารเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหาร จะต้องเสาะแสวงหากิ่งดูบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้าในองค์กร จูงใจรักษาพนักงานที่มีคุณภาพไว้ให้อยู่กับองค์กรนานๆ โดยพิจารณาถึงแนวทางการพัฒนาบุคลากร เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ

ความสำคัญของการจัดการ การจัดการมีผลต่อความสำเร็จขององค์กร แม้จะเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้ แต่สามารถวัดและประเมินผลได้ การจัดการทำให้การใช้ทรัพยากรมีความคุ้มค่าและเกิดประสิทธิผลในการผลิต นอกจากนี้ยังช่วยให้คุณภาพชีวิตของพนักงานดีขึ้นและยังเป็นการแสวงหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุดและความสำคัญประการสุดท้าย คือการจัดการช่วยทำให้เกิดการจ้างงาน ทำให้ประชาชนมีรายได้ และสามารถแบ่งตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. มีกระบวนการจัดการที่ดี จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
2. การจัดการเป็นเทคนิค ที่ทำให้สมาชิกในองค์กรเกิดจิตสำนึก ร่วมกันในการปฏิบัติงาน มีความตั้งใจ
3. การจัดการเป็นกำหนดขอบเขตการทำงานของสมาชิกในองค์กร
4. การจัดการเป็นการแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงาน

ทักษะที่สำคัญในการจัดการทักษะทางความคิด เป็นทักษะที่จำเป็นมากสำหรับผู้จัดการระดับสูง ทักษะในการประสานงาน เป็นทักษะที่จำเป็นมาก สำหรับผู้บริหารในระดับกลาง ทักษะในการปฏิบัติ เป็นทักษะที่จำเป็นมาก สำหรับผู้บริหารระดับต้น ระดับชั้นของการจัดการมี 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต้น มีผู้กล่าวว่า “การจัดการเป็นกิจกรรม” เพราะการจัดการต้องมีการออกแบบงานต่างๆขององค์กร เพื่อสนับสนุนและชี้แนวทางในการทำงานของบุคคล กลุ่มบุคคลในองค์กรให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรบทบาทของผู้บริหารระดับกลางในการจัดการ ผู้บริหารระดับกลางมีบทบาทสำคัญในการนำแผนหลักหรือนโยบายไปสู่แผนปฏิบัติงาน และเป็นผู้รับผิดชอบในการประเมินผล

การปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและกำหนดเป็นนโยบายขององค์กร จึงเป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างผู้บริหารระดับสูงกับผู้บริหารระดับต้น

หน้าที่และความรับผิดชอบของกองบัญชาการช่วยรบที่ 4 และหน่วยขึ้นตรงของกองบัญชาการช่วยรบที่ 4 ที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อสายการส่งกำลังกระสุน

คือศูนย์ควบคุมการส่งกำลังบำรุง กองบัญชาการช่วยรบที่ 4 และกองพันสรรพาวุธกระสุนที่ 24 กองบัญชาการช่วยรบที่ 4 ซึ่งทั้งสองหน่วยดังกล่าวมีบทบาทที่สำคัญที่เกี่ยวข้องต่อการบริหารจัดการต่อการปฏิบัติงานด้านกระสุนของกองบัญชาการช่วยรบที่ 4 ทั้งนี้ตามคำสั่งกองทัพบกที่ 487/2543 ลง 3 ต.ค. 2543 เรื่อง กำหนดภารกิจ นโยบาย แนวความคิด และความรับผิดชอบในการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก กล่าวดังนี้

กองบัญชาการช่วยรบที่ 4 มีภารกิจที่สำคัญคือสนับสนุนการส่งกำลังบำรุงแก่หน่วยในอัตรากองทัพอากาศ รวมทั้งที่บรรจุมอบหรือขึ้น สมทบ แก่หน่วยอื่นๆ ตามที่กองทัพบก และกองทัพอากาศกำหนด สนับสนุนโดยตรงสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ฝึก - คีศึกษา และสะสมสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 สำรองสงครามตามระดับที่กองทัพอากาศมอบหมายให้ ศูนย์ควบคุมการส่งกำลังบำรุง กองบัญชาการช่วยรบที่ 4 มีภารกิจ กำกับดูแลการดำเนินงานส่งกำลังบำรุง ให้เป็นไปตามนโยบายและแบบธรรมเนียมของทางราชการ และจัดการส่งกำลังบำรุง เพื่อสนับสนุนหน่วยต่างๆ ในพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการช่วยรบที่ 4 ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยเหมาะสม ถูกต้องทันต่อเหตุการณ์และเวลา ทั้งนี้ภายในศูนย์ควบคุมการส่งกำลังบำรุงมีแผนกควบคุมการส่งกำลังบำรุง รับผิดชอบทางการส่งกำลังบำรุงทั้ง 9 สายยุทธบริการ ในแผนกควบคุมการส่งกำลังบำรุง มีหมวดส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ดูแลด้านการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ของหน่วยต่างๆในพื้นที่กองทัพอากาศที่ 4 และสนับสนุนโดยตรงแก่หน่วยมณฑลทหารบกที่อยู่ในกองทัพ

กองพันสรรพาวุธกระสุนที่ 24 กองบัญชาการช่วยรบที่ 4 มีภารกิจ สนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 แก่หน่วยในพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งการบริการทำลายล้างกระสุนวัตถุระเบิด มีหน่วยขึ้นตรงของ กองพันสรรพาวุธกระสุนที่ 24 กองบัญชาการ

ช่วยรบที่ 4 ดังนี้ กองบังคับการกองร้อยกองบังคับการ กองร้อยรักษาการณ์ กองร้อยสรรพาวุธคลังกระสุน กองร้อยสรรพาวุธ ส่งกำลังกระสุน และชุดทำลายล้างวัตถุระเบิด สำหรับกองพันสรรพาวุธกระสุนที่ 24 กองบัญชาการช่วยรบที่ 4 นั้น มีหน่วยที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับส่งกำลังบำรุงสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 โดยตรง ที่สำคัญ ประกอบด้วย กองร้อยสรรพาวุธคลังกระสุน ซึ่งมีภารกิจ รับผิดชอบ รักษา แจกจ่าย และตรวจซ่อมกระสุนวัตถุระเบิดให้แก่หน่วยที่รับการสนับสนุน และ กองร้อยสรรพาวุธส่งกำลังกระสุน มีภารกิจ รับผิดชอบ รักษา และเบิกจ่ายกระสุนวัตถุระเบิดให้แก่หน่วยที่รับมอบให้ทำการสนับสนุน ในการปฏิบัติงานด้านการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 นั้นต้องยึดถือระเบียบหรือคำสั่งที่ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ ปลอดภัยและเป็นไปตามนโยบายของกองทัพบก ซึ่งระเบียบและคำสั่งที่สำคัญเกี่ยวกับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 มีดังนี้

1. ระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 พ.ศ. 2542
2. ระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการ ทำลายกระสุนวัตถุระเบิด พ.ศ. 2547
3. ระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการ เก็บรักษากระสุนวัตถุระเบิด พ.ศ. 2545
4. คำสั่งกองทัพบก (เฉพาะ) ที่ 92/33 ลง 2 กรกฎาคม 2533 เรื่อง การกำหนดระดับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5
5. คำสั่งกองทัพบก (เฉพาะ) ที่ 59/51 ลง 30 ธันวาคม 2551 เรื่อง อัตรามูลฐานกระสุนและวัตถุระเบิด
6. คำสั่ง กรมสรรพาวุธทหารบก ที่ 31/2545 ลง 21 มกราคม 2545 เรื่อง ราคาสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 และของหมุนเวียนสายสรรพาวุธ

ซึ่งระเบียบและคำสั่งดังกล่าวข้างต้นนั้น มีความสำคัญในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 เป็นอย่างมาก ผู้บังคับหน่วยและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 จะต้องให้ความสำคัญ ต้องยึดถือระเบียบและคำสั่งนี้ในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด เพื่อประโยชน์แก่หน่วยและกำลังพลในการปฏิบัติงานต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ ซึ่งทุกส่วนต้องตระหนักถึงความสำคัญในส่วนนี้

สำหรับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกองบัญชาการช่วยรบที่ 4 ในปัจจุบัน มีรายการและจำนวน⁴ ดังนี้

1. สิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 สายสรรพาวุธ ประเภทใช้ ฝึก -ศึกษา รวมทั้งสิ้น จำนวน 524,323 นัด
2. สิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 สายวิทยาศาสตร์ ประเภทใช้ ฝึก -ศึกษา รวมทั้งสิ้น จำนวน 55,417 นัด
3. สิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 สายสรรพาวุธ ประเภทสำรองสงคราม รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,223,237 นัด
4. สิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 สายวิทยาศาสตร์ ประเภทสำรองสงคราม รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,144 นัด

สำหรับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 สายสรรพาวุธ ประเภทอัตรามูลฐานของหน่วยใช้ในพื้นที ทภ.4 จำนวน 190 หน่วย มีรายการและจำนวน ดังนี้

1. สิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 อัตรามูลฐาน⁵ สายสรรพาวุธ รวมทั้งสิ้น จำนวน 12,530,831 นัด
  2. สิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 อัตรามูลฐาน สายวิทยาศาสตร์ รวมทั้งสิ้น จำนวน 52,631 นัด
- ซึ่งกระสุนดังกล่าวนี้ ในความรับผิดชอบจะมีสภาพอายุการใช้งานที่นาน และสภาพ เก่าบางชนิด บางรายการไม่ได้รับการหมุนเวียน ในการแบ่งสภาพของกระสุน⁶ ตามอายุ การผลิต หรือตามสภาพการใช้งาน ไว้ดังนี้

รหัสสภาพ A หมายถึง ใช้การได้ (จ่ายได้โดยไม่มีข้อจำกัด) เป็นกระสุนใหม่ใช้แล้วซ่อม แล้วหรือฟื้นฟูสภาพแล้ว ที่ใช้การได้และจ่ายได้โดยไม่มีข้อจำกัด รวมทั้งกระสุนที่มีอายุ การเก็บเหลือมากกว่า 6 เดือน กระสุนที่ต้องบรรจุหีบห่อ และทำเครื่องหมายใหม่ ซึ่ง สามารถทำได้ตอนจ่ายกระสุนไม่ถือว่าเป็นข้อจำกัด

รหัสสภาพ B หมายถึง ใช้การได้ (จ่ายได้โดยมีข้อจำกัด) เป็นกระสุนใหม่ใช้แล้ว ซ่อม แล้ว หรือฟื้นฟูสภาพแล้ว และจ่ายได้ตามความมุ่งหมายที่กำหนด แต่จำกัดให้จ่ายได้ เฉพาะบางหน่วย บางภารกิจหรือบางบางพื้นที่ เนื่องจากมีข้อจำกัดในการใช้ หรือมีอายุ การเก็บเหลืออยู่น้อย รวมทั้งกระสุนที่มีอายุการเก็บเหลือ 3 - 6 เดือน

รหัสสภาพ C หมายถึง ใช้การได้ (จ่ายก่อน) เป็นกระสุนที่ใช้การได้ และจ่ายให้ให้กับบางหน่วย แต่ต้องจ่ายก่อนรหัส A และ B เพื่อไม่ให้สูญเสียกระสุนที่ยังใช้การได้โดยเปล่าประโยชน์ รวมทั้งกระสุนที่มีอายุการเก็บเหลือน้อยกว่า 3 เดือน และกระสุนที่กำลังเสื่อมสภาพแต่ยังใช้การได้

รหัสสภาพ D ใช้การได้ (ทดสอบ/ตัดแปลงแก้ไข) เป็นกระสุนที่ใช้การได้ แต่ได้รับคำสั่งให้ทำการทดสอบปรับปรุงตัดแปลงแก้ไข เปลี่ยน หรือถอดแยก ได้แก่ กระสุนที่มีการออกแบบหรือมีสภาพไม่ได้มาตรฐานและกระสุนที่ต้องทำการตรวจซ่อม ทดสอบ หรือทำการยิงทดสอบ และ/หรือ ต้องประเมินค่าทางเทคนิคจากหน่วยเหนือ กระสุนเลขงานที่รอผลการทดสอบ ทางซีปนนะวิธีกระสุนเลขงานที่มีอายุเกินกำหนด

รหัสสภาพ E หมายถึง ใช้การไม่ได้ (ซ่อมได้โดยจำกัด) เป็นกระสุนที่ต้องใช้แรงงานหรือค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อย เพื่อให้กลับมามีสภาพใช้การได้ และสามารถทำได้ที่หน่วยเก็บรักษาที่มีกระสุนอยู่ เป็นการทำความสะอาด การทาสี การบรรจุหีบห่อ และการทำเครื่องหมาย ไม่รวมถึงกระสุนที่ต้องเปลี่ยนองค์ประกอบทำการตัดแปลงแก้ไข ทำการปรับปรุง

รหัสสภาพ F หมายถึง ใช้การไม่ได้ (ซ่อมได้) เป็นกระสุนที่ซ่อมได้โดยได้โดยประหยัด ซึ่งต้องทำการซ่อมแก้ไข ซ่อมใหญ่หรือฟื้นฟูสภาพ ซึ่งตามปกติต้องทำการเปลี่ยนองค์ประกอบ กระสุนรหัสนี้ หมายถึงกระสุนที่ซ่อมได้ซึ่งเป็อนกัมมันตรังสีที่ต้องหีบยกด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ

รหัสสภาพ G หมายถึง ใช้การไม่ได้ (ไม่สมบูรณ์) เป็นกระสุนที่ต้องใช้ชิ้นส่วนหรือองค์ประกอบเพิ่มเพื่อให้เป็นกระสุนครบนัดก่อนจ่าย

รหัสสภาพ H หมายถึง ใช้การไม่ได้ เป็นกระสุนที่ใช้พิจารณาแล้วว่าใช้การไม่ได้และซ่อมไม่คุ้มค่า

รหัสสภาพ J หมายถึง ระวังการใช้ (ในสายการส่งกำลัง) เป็นกระสุนในสายการส่งกำลังที่ได้ระงับจ่าย ซึ่งต้องการวิเคราะห์ หรือคัดแยกสภาพ ซึ่งยังไม่ทราบถึงสภาพที่แท้จริง

ซึ่งหากหน่วยจ่ายหรือส่วนคลังได้ทราบรหัสสภาพหรือปีที่ผลิตของกระสุนชนิดนั้นๆแล้วจะทำให้มีข้อพิจารณาในการจ่ายกระสุน โดยจะจ่ายกระสุนในรหัสสภาพ C ซึ่ง หมายถึง ใช้การได้ (จ่ายก่อน) เป็นกระสุนที่ใช้การได้ และจ่ายให้ได้กับบางหน่วย แต่ต้องจ่ายก่อนรหัส A และ B เพื่อไม่ให้สูญเสียกระสุนที่ยังใช้การได้โดยเปล่าประโยชน์ รวมทั้งกระสุนที่มีอายุการเก็บเหลือน้อยกว่า 3 เดือน และกระสุนที่กำลังเสื่อมสภาพแต่ยังใช้การได้

ดังนั้นหากทราบข้อมูลอายุการผลิตกระสุนและทราบรหัสสภาพของกระสุนแล้ว ทำให้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการกับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ที่มีรหัสสภาพ C อย่างถูกต้องและเป็นรูปธรรม แต่ทั้งนี้ต้องได้รับความร่วมมือจาก ส่วนที่ควบคุมทางบัญชี คือ ศูนย์ควบคุมการส่งกำลังและจากส่วนคลังของกองพันสรรพาวุธกระสุนที่ 24 กองบัญชาการช่วยรบที่ 4

แนวคิดในการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 สายสรรพาวุธ ที่ใช้ในการแก้ปัญหาการจัดการสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 คือ แนวคิดการหมุนเวียนสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 โดยทำการหมุนเวียนสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 อัตรามูลฐาน ที่หน่วยครอบครองหรือมีไว้ตามอัตราของหน่วยนั้นๆกับ สิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ตามเครดิต ผีก - ศึกษาประจำปี ซึ่งแต่ละปี กองทัพบก โดยกรมยุทธศึกษาทหารบก กรมยุทธการทหารบก กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก กรมสรรพาวุธทหารบกและกรมวิทยาศาสตร์ทหารบก ร่วมหารือเพื่อแบ่งมอบกระสุนให้แก่หน่วยต่างๆ โดยกำหนดเป็นเครดิต ซึ่งหากหน่วยใดหน่วยหนึ่งในพื้นที่กองทัพบกภาคที่ 4 มีกระสุนที่มีอายุการผลิตนานหรือมีสภาพของกระสุนที่เหลือน้อยในการใช้งานได้นั้น หากหน่วยนั้นไม่มีการริเริ่มในการขอหมุนเวียนแล้วกระสุนที่มีสภาพดังกล่าวจะเสื่อมสภาพ ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมาก ซึ่งกระสุนบางชนิดมีราคาแพง เช่น กระสุนปืนใหญ่เบาวิถีโค้ง 105 มิลลิเมตร ชนิดระเบิดเพิ่มระยะไกล BB ราคานั้นต่อละ 37,125 บาท⁷ ซึ่งเป็นสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 สายสรรพาวุธ ที่มีราคาแพง หากไม่มีบริหารจัดการโดยการนำมาหมุนเวียนกับกระสุนผีก-ศึกษา แล้วกระสุนมูลฐานดังกล่าวที่มีอายุการผลิตนานนั้นจะเสื่อมสภาพและต้องนำไปทำลายทิ้งเป็นการสูญเสียงบประมาณแผ่นดินโดยใช่เหตุ

จากการตรวจสอบข้อมูลจากระบบการยืนยันสถานภาพสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ปรากฏว่าในพื้นที่กองทัพภาคที่ 4 มีสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ที่มีรหัสสภาพ H คือ ใช้การไม่ได้เสื่อมสภาพเป็นจำนวนประมาณ 86,500 ชุด ซึ่งสามารถตรวจสอบข้อมูลจำนวนสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ประเภทอัตรามูลฐาน และประเภทฝึก - ศึกษา จากระบบสารสนเทศของกองทัพบก (MIS)

และจากการตรวจสอบข้อมูลของหน่วยที่ครอบครองสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ดังกล่าวแล้ว ปัจจัยสำคัญคือไม่มีการนำสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ที่มีอายุการผลิตนานมาหมุนเวียนกับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ฝึก - ศึกษา ที่หน่วยได้รับมาซึ่งมีสภาพที่ใหม่ โดยส่วนใหญ่มีรหัสสภาพ A หมายถึง ใช้การได้ (จ่ายได้โดยไม่มีข้อจำกัด) เป็นกระสุนใหม่ใช้แล้วซ่อมแล้วหรือฟื้นฟูสภาพแล้วที่ใช้การได้ และจ่ายได้โดยไม่มีข้อจำกัด

ที่ผ่านนั้นสำหรับการหมุนเวียนสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 นั้น สาเหตุและปัญหาเกิดจาก หน่วยใช้ไม่ได้ขอหมุนเวียนกระสุนกับหน่วยสนับสนุน และอีกสาเหตุหนึ่ง คือ หน่วยใช้ได้ดำเนินการหมุนเวียนสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ได้บางส่วนซึ่งการดำเนินการต้องใช้เวลาเนื่องจากเกิดปัจจัยหลาย ๆ ด้าน เช่น การได้รับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ตามเครดิตฝึก - ศึกษา มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการหมุนเวียน หรือเมื่อทำการหมุนเวียนหลายครั้ง ทำให้สิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 คงคลัง มีเลขงานย่อยหลายเลขงาน ยากต่อการเก็บรักษาและควบคุมทางบัญชี บางรายการไม่มีเครดิตฝึก หรือไม่มีสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ที่ใหม่กว่าที่สามารถใช้หมุนเวียนได้ บางรายการได้รับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ฝึกสภาพเก่า (รหัสสภาพ C) ทำให้ไม่สามารถหมุนเวียนได้ หรือได้รับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ล่าช้าไม่มีเวลาในการหมุนเวียน รวมถึงหน่วยสนับสนุนต่างๆ ไม่มีการสะสมสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 เป็นก้อนที่เพียงพอต่อการหมุนเวียนเป็นหน่วยได้

และจากปัญหาที่พบมีสาเหตุที่สำคัญพบว่าหน่วยต่างๆ ไม่ได้ดำเนินการหมุนเวียนสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 มูลฐานที่มีอายุการผลิตนานเพราะเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ขาดความรู้ความเข้าใจ ซึ่งทางหน่วยได้รวบรวมสถิติในการปฏิบัติงานประจำปี ดังนี้

- ปีงบประมาณ 2560 รับเรื่อง 586 เรื่อง ดำเนินการแล้ว 460 เรื่อง ส่งเรื่องคืนหน่วย เพื่อแก้ไข 126 เรื่อง
- ปีงบประมาณ 2561 รับเรื่อง 259 เรื่อง ดำเนินการแล้ว 186 เรื่อง ส่งเรื่องคืนหน่วย เพื่อแก้ไข 73 เรื่อง

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการส่งคืนเอกสารให้หน่วยปรับแก้เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดความล่าช้า ไม่ทันห้วงเวลาที่จะดำเนินการหมุนเวียน จากผลการตรวจสภาพประจำปีที่แจ้งให้หน่วยปฏิบัติต่อสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5

สำหรับแนวทางการหมุนเวียนสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 นั้น กำหนดให้การบริหารจัดการสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ที่มีอายุการผลิตนานโดยการหมุนเวียนกับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ฝึก - ศึกษา นั้นเป็นการบริหารจัดการ โดยยึดระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 พ.ศ. 2542 ข้อ 76 กล่าวคือ

หน่วยใช้ที่มีกระสุนมูลฐานอยู่ในครอบครอง เมื่อมีความต้องการหมุนเวียนกระสุนมูลฐานไปเป็นกระสุนฝึก และนำกระสุนฝึกมาเป็นกระสุนมูลฐาน ให้หน่วยนั้นๆ ประสานกับหน่วยสนับสนุน โดยแจ้งรายละเอียดของกระสุนมูลฐานที่จะขอหมุนเวียน

หน่วยสนับสนุนประสานกับหน่วยคลัง ให้จ่ายกระสุนฝึกใหม่กว่าและดีกว่าเพื่อนำมาให้หน่วยที่ขอหมุนเวียนกระสุนมูลฐาน เมื่อหน่วยสนับสนุนยืนยันว่ากระสุนฝึกที่ได้รับมานั้นใหม่กว่าและดีกว่าควรหมุนเวียนเป็นกระสุนมูลฐานได้ หน่วยใช้ดำเนินการหมุนเวียนกระสุนโดยให้อยู่ในอำนาจอนุมัติของผู้บังคับหน่วยระดับกองพันหรือเทียบเท่า หรือกองร้อยอิสระขึ้นไป แล้วดำเนินการดังนี้

1. ลงบัญชีคุมกระสุนฝึกตามที่ได้รับมา
2. โอนกระสุนมูลฐานจากบัญชีกระสุนมูลฐานมาลงบัญชีคุมกระสุนฝึก
3. โอนกระสุนฝึกจากบัญชีคุมกระสุนฝึกมาลงบัญชีคุมกระสุนมูลฐาน
4. แจ้งผลการหมุนเวียนกระสุนให้หน่วยสนับสนุนทราบ

ซึ่งจากกรณีข้างต้นดังกล่าวนี้ เป็นการหมุนเวียนกระสุนโดยหน่วยใช้เป็นหน่วยขอหมุนเวียนไปยังหน่วยสนับสนุน เมื่อหน่วยใช้ได้รับเครดิตกระสุนฝึกจากกองทัพบกซึ่งกำหนดเป็นเครดิตให้กับหน่วยแล้ว ซึ่งจากกรณีนี้ หากหน่วยใช้ได้รับเครดิตจำนวนน้อย ไม่เพียงพอที่จะหมุนเวียนกับกระสุนมูลฐานที่มีอายุการผลิตนานและมีเวลาใช้งานเหลือน้อยแล้ว ปัจจัยดังกล่าวนี้ เมื่อหน่วยหมุนเวียนได้เฉพาะในเครดิตที่หน่วยได้รับนั้น เมื่อหมุนเวียนเรียบร้อยแล้ว กระสุนมูลฐานที่เหลือหากปล่อยไว้จะเสื่อมสภาพตามอายุการผลิตที่เพิ่มขึ้น

ตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 พ.ศ. 2542 ข้อ 76.4 ในกรณีที่กระสุนฝึกตามเครดิตกระสุนฝึกของหน่วยมีจำนวนน้อยแต่กระสุนมูลฐานมาก ไม่เพียงพอที่จะหมุนเวียนทั้งหมดได้ หากหน่วยมีความต้องการนำกระสุนมูลฐานหมุนเวียนให้ดำเนินการตามที่ได้กล่าวมาแล้ว และหน่วยสนับสนุนได้รับกระสุนฝึกส่วนรวมที่สามารถจ่ายเป็นกระสุนมูลฐานได้หน่วย สนับสนุนอาจสั่งให้หน่วย ที่ขอหมุนเวียนกระสุนมูลฐานนั้น ส่งคืนกระสุนมูลฐานแล้วเบิกเปลี่ยนใหม่ได้ ส่วนกระสุนมูลฐานที่หน่วยขอหมุนเวียนส่งคืน ให้หน่วยสนับสนุนพิจารณาจ่ายให้หน่วยอื่นนำไปใช้ในการฝึกต่อไป และให้หน่วยสนับสนุนแจ้งผลการหมุนเวียนให้หน่วยเหนือทราบ

ทั้งนี้ในการบริหารจัดการกับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ที่มีอายุการผลิตนานของกองบัญชาการช่วยรบที่ 4 สอดคล้อง กับ นโยบายของกรมสรรพาวุธทหารบก ซึ่งตามหนังสืออนุมัติหลักการเจ้ากรมสรรพาวุธทหารบก ที่ กท 0443.4/163 ลง 19 มีนาคม พ.ศ.2559 เรื่องขออนุมัติหลักการ แนวทางการหมุนเวียนกระสุนมูลฐานของหน่วยใช้ที่มีสภาพเก่า⁸ โดยมีหลักการดังนี้

ให้คลังแสงกรมสรรพาวุธทหารบก ตรวจสอบรายการสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ที่กองทัพบกจัดหาใหม่ พร้อมรายงานให้ กองควบคุมสิ่งอุปกรณ์กรมสรรพาวุธทหารบก ตรวจสอบเมื่อแล้วเสร็จ แล้วรายงานผลให้ กองส่งกำลังบำรุงกรมสรรพาวุธทหารบกทราบ

ให้กองทัพภาค และ กองบัญชาการช่วยรบ ตรวจสอบและจัดทำข้อมูล นามหน่วย/รายการ และจำนวนกระสุนมูลฐานที่มีสภาพเก่า พร้อมลำดับความเร่งด่วนแล้วรายงานให้ กรมสรรพาวุธทหารบกทราบ เมื่อหน่วย กองทัพภาค และ กองบัญชาการช่วยรบ รายงานข้อมูลนามหน่วย/รายการและจำนวน เรียบร้อยแล้วให้ กองควบคุมสิ่งอุปกรณ์กรมสรรพาวุธทหารบก ร่วมกับ กองคลังแสง กรมสรรพาวุธทหารบก พิจารณาความเหมาะสม และรายงานให้ เจ้ากรมสรรพาวุธทหารบก (ผ่านกองส่งกำลังบำรุงกรมสรรพาวุธทหารบก) เพื่ออนุมัติ เมื่อเจ้ากรมสรรพาวุธทหารบกอนุมัติแล้ว ให้หน่วยดำเนินการหมุนเวียนโดยวิธีการเบิกเปลี่ยน - ส่งคืนในจำนวนที่เท่ากัน ตามสายการส่งกำลัง จนถึง คลังแสง กรมสรรพาวุธทหารบก ซึ่งจากนโยบายของกรมสรรพาวุธทหารบกดังกล่าวนี้ กองบัญชาการช่วยรบที่ 4 ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ทั้งกองทัพภาคที่ 4 โดยเสนอความต้องการเป็นส่วนรวมได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว

ตามระเบียบดังกล่าวข้างต้นเป็นกรณีที่ กองบัญชาการช่วยรบที่ 4 โดยศูนย์ควบคุมการส่งกำลังบำรุง กองบัญชาการช่วยรบที่ 4 ได้นำระเบียบในส่วนนี้มาใช้ในการแก้ปัญห การจัดการกับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ที่มีอายุการผลิตนานแต่สามารถใช้งานได้ โดยนำหลักการนี้มาใช้หมุนเวียนให้กับหน่วยใช้ในพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการช่วยรบที่ 4 ซึ่งมีหน่วยทั้งสิ้น 20 หน่วย ซึ่งมีขั้นตอนในการบริหารจัดการกับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ที่มีอายุการผลิตนาน ดังนี้

1. ให้หน่วยใช้ในพื้นที กองบัญชาการช่วยรบที่ 4 ที่มีเครดิตกระสุนฝักน้อยแต่มีกระสุนมูลฐานจำนวนมากที่ต้องการจะหมุนเวียน ทำเรื่องมายังหน่วยสนับสนุน
2. กองบัญชาการช่วยรบที่4 ตรวจสอบว่ามีสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ที่มีสภาพใหม่กว่ากระสุนมูลฐานของหน่วยใช้หรือไม่ ถ้ามีให้ยืนยันให้หน่วยทราบเพื่อดำเนินการเบิก เปลี่ยนส่งคืนในจำนวนที่เท่ากัน
3. สำหรับกระสุนมูลฐานที่หน่วยส่งคืนมา ซึ่งมีสภาพเก่าใช้งานได้ (รหัสสภาพC) ให้หน่วยสนับสนุน พิจารณาจ่ายให้หน่วยอื่นๆเพื่อนำไปฝึกต่อไป
4. กองบัญชาการช่วยรบที่ 4 รายงานผลการหมุนเวียนสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ให้กองควบคุมสิ่งอุปกรณ์กรมสรรพาวุธทหารบกทราบ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จากการดำเนินการที่ผ่านมากองบัญชาการช่วยรบที่ 4 ได้รับกระสุนที่มีสภาพใหม่ จำนวน 350,000 นัด ได้ให้หน่วยใช้ดำเนินการเบิกเปลี่ยน ส่งคืนกระสุน กับหน่วยสนับสนุน (กองบัญชาการช่วยรบที่ 4) ในจำนวนที่เท่ากันผลการหมุนเวียนสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ให้หน่วยที่ได้รับการหมุนเวียนกระสุนแล้ว มีทั้งสิ้น 8 หน่วย ดังนี้

บชร.4 (บก.,ร้อย.บก.บชร.4)	จำนวน	81,855	นัด
พล.ร.5 (ร้อย.ลว.ไกล 5)	จำนวน	14,932	นัด
พล.ร.5 (ร้อย.ม.(ลว.)5)	จำนวน	9,398	นัด
กอง พธ.พล.ร.5	จำนวน	22,697	นัด
พัน.ชบร.24 บชร.4	จำนวน	71,136	นัด
ช.พัน.5 พล.ร.5	จำนวน	61,938	นัด
ร้อย.บก.พล.ร.5	จำนวน	31,697	นัด
ร้อย.ลว.ไกล.5	จำนวน	56,425	นัด
รวมทั้งสิ้น	จำนวน	350,000	นัด

ซึ่งกองบัญชาการช่วยรบที่ 4 ในฐานะหน่วยบริหารจัดการกับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ที่เป็นหน่วยนำร่องในการบริหารจัดการกับสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ที่มีอายุการผลิตนาน โดยจะดำเนินการหมุนเวียนให้กับหน่วยในพื้นที่รับผิดชอบ โดยมีการแบ่งอายุกระสุนที่จะหมุนเวียนตามความเหมาะสม กระสุนที่มีอายุการผลิตนานจะดำเนินการหมุนเวียนเป็นอันดับแรกต่อไป โดยมีแผนการหมุนเวียนดังนี้

1. หมุนเวียนอันดับแรก กระสุนที่มีอายุการผลิตมากกว่า 40 ปี จำนวน 317,690 นัด
2. หมุนเวียนอันดับที่สอง กระสุนที่มีอายุการผลิต 30 - 40 ปี จำนวน 141,804 นัด
3. หมุนเวียนอันดับสาม กระสุนที่มีอายุการผลิต 30 ปี ลงมา จำนวน 384,641 นัด

จากการจัดการกับสิ่งอุปกรณประเภท 5 ที่มีอายุการผลิตนานและมีเวลาในการใช้เหลือน้อย ของกองบัญชาการช่วยรบที่ 4 ที่ผ่านมานั้น ทำให้ประหยังบประมาณในการจัดซื้อจัดหาสิ่งอุปกรณประเภท 5 ประจำปีของกองทัพบก โดยคิดจากราคากระสุนปืนเล็กนัดละ 6 บาท⁷ และได้ดำเนินการหมุนเวียน จำนวน 350,000 นัด คิดเป็นเงินจำนวน 2,100, 000 บาท ซึ่งถ้าไม่ดำเนินการจะทำให้สิ่งอุปกรณประเภท 5 นั้นเสื่อมสภาพและต้องนำไปทำลายต่อไป ทั้งนี้ ถ้าหากหน่วยใช้ หน่วยสนับสนุนโดยตรง (มณฑลทหารบก) และหน่วยสนับสนุนทั่วไป (กองบัญชาการช่วยรบที่ 4) ได้มีการบริหารจัดการกับสิ่งอุปกรณประเภท 5 ที่มีอายุการผลิตนานและใช้การได้นั้น จะทำให้เป็นการประหยังบประมาณของกองทัพบกเป็นจำนวนมากเพราะจำนวนสิ่งอุปกรณประเภท 5 ที่กองบัญชาการช่วยรบที่ 4 ตรวจสอบจากระบบสารสนเทศของกองทัพบก (MIS) นั้นมีจำนวนมากและจะเพิ่มจำนวนขึ้นในแต่ละปี หากปล่อยไว้ไม่ดำเนินการก็จะเสื่อมสภาพ ไม่มีความปลอดภัยในการเก็บรักษาและจะเสื่อมสภาพไปตามอายุการใช้งาน

บทสรุป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การแก้ปัญหาการจัดการสิ่งอุปกรณประเภท 5 สายสรรพาวุธ ของกองบัญชาการช่วยรบที่ 4 พบว่าผู้บังคับหน่วยและกำลังพลของหน่วย ยังขาดการเอาใจใส่ในเรื่องการดูแลสิ่งอุปกรณประเภท 5 ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน อีกทั้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบยังไม่มี ความเข้าใจในเรื่องระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการส่งกำลัง สิ่งอุปกรณประเภท 5 มากนัก ซึ่งตรวจสอบได้จากการส่งเรื่องมาแล้วต้องนำกลับไปแก้ไข จึงเกิดความล่าช้า ตรวจสอบไม่ทันตามห้วงเวลาที่กำหนด ทำให้สิ่งอุปกรณประเภท 5 เสื่อมสภาพก่อนที่จะดำเนินการ ทำให้การบริหารจัดการสิ่งอุปกรณประเภท 5 ในความรับผิดชอบไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายของผู้บังคับบัญชา

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุดนั้น หน่วยจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารจัดการสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ในความรับผิดชอบ โดยจะต้องยึดถือ ระเบียบ คำสั่งและปฏิบัติตามระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ตั้งแต่หน่วยใช้ หน่วยสนับสนุนโดยตรงและหน่วยสนับสนุนทั่วไป โดยผู้บังคับหน่วยนั้น ๆ จะต้องศึกษาหาความรู้และให้ความสนใจในเรื่องดังกล่าวเพื่อนำความรู้ที่มีมาบริหารจัดการหน่วยงานของตนเองได้อย่างถูกต้อง รวมถึงส่งเสริมให้กำลังพลของหน่วยเข้ารับการอบรม ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อที่จะปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ไม่ผิดพลาด และเป็นไปตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาที่กำหนดไว้ โดยมีกองบัญชาการช่วยรบที่ 4 เป็นผู้ควบคุม กำกับดูแลในภาพรวมของการแก้ไขปัญหาการจัดการสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 โดยการนำระบบสารสนเทศของกองทัพบก (MIS) เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลและจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เป็นไปตามนโยบายของกองทัพบกต่อไป

สำหรับปัญหาที่กองบัญชาการช่วยรบที่ 4 ที่ไม่สามารถแก้ไขเรื่องจำนวนของสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ที่ไม่เพียงพอต่อการหมุนเวียนนั้น ให้ทางกรมสรรพาวุธทหารบกพิจารณาแนวทางการแก้ไข ในการบูรณาการบริหารจัดการสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 ในภาพรวมของกองทัพบก โดยกำหนดความเร่งด่วน จัดลำดับหน่วยเป้าหมายตามกรอบระยะเวลาที่เหมาะสมตามลำดับต่อไป ซึ่งถ้าหากสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย จะทำให้หน่วยมีความพร้อมรบ มีประสิทธิภาพ มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติภารกิจและประหยัดงบประมาณได้จำนวนมาก ในการจัดซื้อจัดหาสิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 มาทดแทนตามที่เสื่อมสภาพก่อนอายุการใช้งาน และต้องทำลายไปในแต่ละปี